

Către: Natalia Gavrilița
Prim-ministrul Republicii Moldova

Andrei Spînu
Viceprim-ministru, Ministrul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale

Igor Grosu
Președintele Parlamentului Republicii Moldova

Artur Lorkowski
Director Secretariatul Comunității Energetice

Inguna Dobraja
Directoare de Țară a Băncii Mondiale pentru Moldova

Rodgers Chawani
Reprezentantul permanent al Fondului Monetar Internațional în Republica Moldova

Angela Sax
Șefa Biroului Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare din Republica Moldova

Scott Hocklander
Directorul Misiunii USAID Moldova

Jānis Mažeiks
Ambasador, șef al Delegației UE în Republica Moldova

Dima Al-Khatib
Reprezentantă rezidentă PNUD în Republica Moldova

Remy Rioux
Director General al Agenției Franceze de Dezvoltare

Siegmund Mueller
Director de țară, Oficiul GIZ Moldova

Laurence Green
Agenția Germană pentru Energie (DENA)

Ref.: proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea anexei la hotărârea Guvernului nr. 401/2021 cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, a cotelor maxime și a categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile valabile până la data de 31 decembrie 2025

Stimate doamne,
Stimați domni,

Vă salutăm din numele Asociației Patronale „Camera de Comerț Americană din Moldova” (în continuare „AmCham”) și Asociației Businessului European (în continuare „EBA”).

Prin prezenta scrisoare, ne exprimăm profunda îngrijorare în legătură cu intenția Guvernului Republicii Moldova de a promova proiectul hotărârii pentru modificarea anexei la hotărârea

Guvernului nr. 401/2021 cu privire la aprobarea limitelor de capacitate, a cotelor maxime și a categoriilor de capacitate în domeniul energiei electrice din surse regenerabile valabile până la data de 31 decembrie 2025.

Considerăm că respectiva intenție va produce un impact negativ asupra eficienței sistemului electroenergetic, tarifelor pentru consumatori, precum și atragerii investițiilor străine în sectorul energetic.

Pe 08 decembrie 2021, după aproape 15 luni de dezbateri asupra repartizării cotelor de capacitate pentru energia regenerabilă, Guvernul Republicii Moldova a aprobat hotărârea Guvernului nr. 401/2021, prin care se repartizau 400MW pe diverse tehnologii și scheme de sprijin, până la data de 31 decembrie 2025.

Deși la acel moment comunitatea investitorilor a optat și a insistat asupra aplicării mecanismelor concurențiale stabilite în Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, *i.e.* alocarea pentru licitație a unor capacități mai mari decât cele pe tarif fix și pentru tehnologii pentru care există interes sporit, totuși Guvernul Republicii Moldova a aprobat 235MW pe tarif fix pe diferite tehnologii și 165MW pentru licitații (preț fix).

Hotărârea Guvernului nr. 401/2021 urma, așa cum menționa însăși autorul în nota informativă, *“să ofere comunității investitorilor predictibilitatea așteptată din partea acțiunilor Executivului și actelor sale normative”* și că *“este nevoie ca mesaje clare cu privire la intenția Guvernului pentru susținerea acestui sector să fie transmise, cu elemente de predictibilitate sporită, pentru un minim de 5 ani.”*

Cu toate acestea, pe 17 iunie 2022, la doar 6 luni de la aprobarea hotărârii Guvernului, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a înaintat propunerea de modificare a hotărârii Guvernului nr. 401/2021, fapt care nu asigură predictibilitatea activităților în sectorul energetic, și făcându-se doar pentru acceptarea tuturor solicitărilor depuse pentru schema „tarif fix”, în plină procedură de confirmare de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare „ANRE”) a statutului de producător eligibil.

Pe 15 aprilie 2022, ANRE a inițiat procedura de confirmare a producătorilor eligibili pentru instalații fotovoltaice de până la 1MW pentru cei 20MW alocați, în rezultat fiind depuse 141 solicitări pentru 111 MW. Deși, prin Regulamentul privind confirmarea statutului de producător eligibil, ANRE trebuia să aplice principiul „primul venit, primul servit”, având și proceduri aprobate în acest sens, totuși până la 17 iunie 2022, atunci când a fost publicată propunerea de modificare a hotărârii Guvernului nr. 401/2021, nu fusese confirmat niciun producător eligibil.

Așa cum menționează însăși autorul în fundamentarea necesității modificării cotelor, aceasta rezultă inclusiv din necesitatea confirmării statutului de producător eligibil pentru solicitanții care au depus cererile și care nu pot beneficia de acest statut din lipsă de capacități.

Precizăm că, în baza Legii nr. 10/2016, mecanismul de bază prin care urmau să se realizeze țintele asumate de producere a energiei regenerabile este licitația. În martie 2016, când a fost aprobată legea menționată, exista un interes al investitorilor de peste 900MW, materializat prin avize de racordare emise pentru proiecte eoliene și solare.

Acest interes a rămas constant în toți acești ani, de când investitorii așteaptă să participe la licitație și să ofere cele mai mici prețuri.

La 09 iunie 2022, în avizele de racordare și în lista de așteptare la Moldelectrica, erau peste **950MW pentru proiecte care s-ar califica pentru licitație**, dintre care 650 MW fiind pentru proiecte de energie eoliană.

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: <https://msign.gov.md>

Investitorii internaționali de profil din țări ca Franța, Italia, România, Spania, Danemarca, etc., și-au exprimat disponibilitatea pentru a investi în sector, în condiții concurențiale și transparente. Tranziția energetică necesită expertiză și capital internațional specializat, transfer de tehnologie și *know-how*.

Observăm cu surprindere că, în locul eforturilor pentru organizarea licitației și adjudecarea capacităților de producere la prețuri competitive, autoritățile schimbă viziunea, contrar politicilor asumate și a principiului predictibilității, atribuind capacități semnificative într-o schemă mai scumpă.

Dorim să precizăm că tariful fix pentru instalații solare, aprobat de ANRE pentru 2022, este de 1,80 lei/kWh = 90 euro /MWh, în condițiile în care prin licitație pentru aceeași tehnologie solară ar putea fi obținut un preț cu 20-25% mai mic, în cazul tehnologiilor eoliene prețul de pornire fiind de 79 euro MW/h.

Prin urmare, nu putem fi de acord cu argumentarea din nota informativă a proiectului de hotărâre precum că hotărârea va asigura un impact redus asupra tarifului final la consumator, putând avea chiar un impact pozitiv asupra tarifelor, în condițiile în care este cea mai costisitoare schemă de sprijin.

De asemenea, nu putem fi de acord cu argumentul că proiectul nu va avea un impact semnificativ asupra sistemului electroenergetic, ținând cont că se planifică peste 141 de centrale nedispecerizabile, la care se mai adaugă cele deja existente din aceeași categorie. 25% din generare vor fi nedispecerizabile, împărțite în aproape 200 de producători, toți până la 1MW.

Având în vedere că proiectul hotărârii Guvernului:

- va afecta negativ tariful pentru consumatorul final;
- va genera mai multe probleme de echilibrare a sistemului electroenergetic, ca rezultat al segmentării în sute de proiecte mici;
- va crea discriminare vădită față de investitorii străini care de ani de zile au proiectele pregătite pentru a participa la licitație;

Solicităm respectuos Guvernului Republicii Moldova:

- să transfere/repartizeze preferabil către schema „preț fix” pentru licitație, pe tehnologii mai ieftine și cu o competiție ridicată, în scopul micșorării tarifului către consumatorul final;
- să lanseze cât mai curând posibil pentru dezbatere publică proiectul de modificare a Legii nr. 10/2016 (acțiune prevăzută în Planul de Acțiuni al Guvernului pentru iunie 2022), precum și pe Legea nr. 107/2016, în vederea reglementării pieței concurențiale și a contractelor bilaterale pe termen mediu și lung;
- să publice până la 30 septembrie 2022 un calendar de licitații, în conformitate cu Regulamentul privind desfășurarea licitațiilor pentru oferirea statutului de producător eligibil, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 690/2018;
- să organizeze licitația cel târziu în trimestrul I al anului 2023.

Va mulțumim anticipat pentru colaborare și rămânem la dispoziția dvs. pentru orice clarificări ulterioare.

Cu deosebită considerație,

Mila Malairău
Director Executiv

A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”

Mariana Rufa
Director Executiv

Asociația Businessului European